

**Белорусский государственный университет
Филологический факультет
Кафедра английского языкознания**

Аннотация к дипломной работе
«ЯЗЫКОВАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ КОНЦЕПТА
«БАСКЕТБОЛ» В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ»

ЗАВАДСКИЙ НИКИТА МИХАЙЛОВИЧ,
РУКОВОДИТЕЛЬ НИЖНЕВА НАТАЛЬЯ НИКОЛАЕВНА

2017 год

РЕФЕРАТ ДИПЛОМНОЙ РАБОТЫ.

«ЯЗЫКОВАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ КОНЦЕПТА «БАСКЕТБОЛ» В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ»

Количество страниц дипломной работы – 80.

Количество приложений – 2.

Количество использованных источников – 39, из которых 4 – лексикографические источники (словари).

Ключевые слова: КОНЦЕПТ, ПОНЯТИЕ, ЛЕКСЕМА, ДЕФИНИЦИЯ, КАРТИНА МИРА, ЯЗЫКОВАЯ КАРТИНА МИРА, КОНЦЕПТОСФЕРА, КОНЦЕПТУАЛЬНЫЙ ПРИЗНАК.

Объектом дипломного исследования является языковое представление о концепте «баскетбол», актуализируемое различными средствами современного английского языка.

Предметом дипломного исследования являются сущностные характеристики концепта «баскетбол» и его составляющих.

Целью дипломного исследования является выявление специфики языковой репрезентации концепта «баскетбол» в английском языке.

Основной метод дипломного исследования – метод интерпретации текста, контекстуальный анализ, компонентный анализ и метод концептуального анализа.

В ходе дипломного исследования выявлено, что концепт «баскетбол» в английском языке раскрывается через соотношение в его семантике трёх составляющих: понятийной, отражающей его признаковую и дефиниционную структуру, образной, зафиксированной когнитивными метафорами и оценочной.

Анализ дефиниций, предлагаемых словарями, позволяет сделать вывод о том, что ядро концепта складывается из информации, содержащей данные, необходимые для ориентации в мире спортивных игр.

Основными установленными признаками концепта «баскетбол» являются «игроки», «мяч» и «действия», совершаемые игроками с определённой «целью» – забросить мяч в корзину.

Анализ лексем, обозначающих игроков, позволяет выделить 5 групп лексических единиц: общие наименования, функциональные имена, результативные имена, оценочные имена и номинации по опыту.

Анализ концептуальных признаков баскетбольной игры позволяет выделить 6 составляющих компонента «действия», на которых строится весь процесс игры: ведение, бросок, пас, подбор, перехват, блок.

Образная составляющая концепта «баскетбол» составляется из ряда ассоциаций, репрезентированных концептуальными метафорами. Проведённый анализ позволил выделить ключевые метафоры, являющиеся наиболее распространёнными в спортивном дискурсе: «баскетбол – сражение», «баскетбол – гонка», «баскетбол – искусство», «баскетбол – природа», «баскетбол – организм».

Оценочная составляющая концепта «баскетбол» включает в себя технические, эмоциональные и эстетические оценки, позволяющие охарактеризовать деятельность игроков, тренеров и команд в целом, события, происходящие в концептуальном пространстве «баскетбол» и эстетическую красоту игры.

Дипломная работа является итогом проводимого в течение трех лет (с 2014 по 2017 год) исследования. Материал примеров отбирался автором самостоятельно, а все представленные в работе выводы сделаны им лично. Все заимствованные из литературных и других источников теоретические, методологические и методические положения и концепции сопровождаются ссылками на их авторов.

Большинство изученных языковых фактов впервые явились предметом рассмотрения, что и определяет новизну полученных результатов.

РЕЗЮМЕ ДИПЛОМНОЙ РАБОТЫ

МОУНАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ КАНЦЕПТА «БАСКЕТБОЛ» У СУЧАСНОЙ АНГЛІЙСКОЙ МОВЕ.

Колькасць старонак дыпломнай работы — 80.

Колькасць дадаткаў — 2.

Колькасць выкарастаных крыніц — 35.

Ключавыя словы: КАНЦЭПТ, ПАНЯЦЦЕ, ЛЕКСЕМА, ДЕФІНІЦЫЯ, КАРЦІНА СВЕТУ, МОУНАЯ КАРЦІНА СВЕТУ, КАНЦЭПТАСФЕРА, КАНЦЭПТУАЛЬНАЯ ПРЫМЕТА.

Аб'ёктам дыпломнага даследавання з'яўляецца моўнае ўяўленне пра канцэпт «баскетбол», актуалізаванае рознымі сродкамі сучаснай англійскай мовы.

Прадметам дыпломнага даследавання з'яўляюцца сутнасныя характарыстыкі канцэпту «баскетбол» і яго складаючых.

Мэтай дыпломнага даследавання з'яўляецца выяўленне спецыфікі моўнай рэпрэзентацыі канцэпту «баскетбол» у англійскай мове.

Асноўны метады дыпломнага даследавання — метады інтэрпрэтацыі тэксту, кантэкстуальны аналіз, кампанентны аналіз і метады канцэптуальнага аналізу.

У ходзе дыпломнага даследавання вынайджана, што канцэпт «баскетбол» у англійскай мове раскрываецца праз суадносіны ў яго семантыцы трох складальных: паняццёвай, якая адлюстроўвае яго прыкметную і дэфініцыйную структуру, вобразна¹, якая зафіксавана кагнітыўнымі метафарамі, і ацэначнай. Аналіз дэфініцый, якія прапануюцца ў слоўніках, дазваляе зрабіць вынік аб тым, што ядро канцэпта складаецца з інфармацыі, якая змяшчае дадзеныя, неабходныя для арыентацыі ў свеце спартыўных гульняў.

Асноўнымі ўстаноўленымі прыметамі канцэпту «баскетбол» з'яўляюцца «гульцы», «мяч» і «дзеянне», здзяйсняемыя гульцамі з акрэсленай «мэтай» — закінуць мяч у кошык.

Аналіз лексем, якія пазначаюць гульцоў, дазваляе вызначыць 5 груп лексічных адзінак: агульныя найменні, функцыянальныя імёны, выніковыя імёны, ацэначныя імёны і намінацыі па вопыту.

Аналіз канцэптуальных прымет баскетбольнай гульні дазваляе вызначыць 6 складаючых кампанента «дзеяння», на якіх будзецца ўвесь працэс гульні: вядзенне, кідок, пас, падбор, перахопліванне, блок.

Вобразная складальная канцэпту «баскетбол» складаецца з шэрагу асацыяцый, рэпрэзэнтаваных канцэптуальнымі метафарамі. Праведзены аналіз дазволіў вылучыць ключавыя метафары, якія з'яўляюцца больш распаўсюджанымі ў спартыўным дыскурсе: «баскетбол — змаганне», «баскетбол — гонка», «баскетбол — мастацтва», «баскетбол — прырода», «баскетбол — арганізм».

Ацэначная складальная канцэпту «баскетбол» уключае ў сябе тэхнічныя, эмацыянальныя і эстэтычныя адзнакі, якія дазваляюць ахарактарызаваць дзейнасць гульцоў, трэнераў і каманд наогул, падзеі, якія адбываюцца ў канцэптуальнай прасторы «баскетбол» і эстэтычную прыгажосць гульні.

Дыпломная работа з'яўляецца вынікам праведзенага на працягу трох гадоў (з 2014 па 2017 год) даследавання. Матэрыял прыкладаў адбіраўся аўтарам самастойна, а ўсе прыведзеныя ў рабоце высновы зроблены ім асабіста. Усе запазычаныя з літаратурных і іншых крыніц тэарэтычныя, метадалагічныя і метадычныя палажэнні і канцэпцыі суправаджаюцца спасылкамі на іх аўтараў.

Большасць вывучаных моўных фактаў ўпершыню з'явіліся прадметам разгляду, што і вызначае навізну атрыманых вынікаў.

SUMMARY OF THE THESIS WORK

«LINGUISTIC REPRESENTATION OF THE CONCEPT «BASKETBALL» IN THE MODERN ENGLISH LANGUAGE»

Number of pages – 80.

Number of appendices – 2.

The total number of used bibliographical sources – 35, from which 4 are lexicographical sources (dictionaries).

Key concepts: CONCEPT, ITEM, LEXICAL ITEM, DEFINITION, WORLD PICTURE, LINGUISTIC WORLD PICTURE, SPHERE OF CONCEPTS, CONCEPTUAL FEATURE

The object of the thesis research is the linguistic impression of the concept «basketball», which is foregrounded by various means of modern English language.

The subject of the thesis research are essential characteristics of the concept «basketball» and its components.

The research intention is to display the specificity of the linguistic representation of the concept «basketball» in modern English language.

The principal methods of the thesis work are text interpretation method, contextual analysis, component analysis and conceptual analysis.

In this work the concept «basketball» is displayed through the correlation of 3 components in its semantics: notional one, which shows its feature and definitional structure, imaginative one, which is fixed by cognitive metaphors and attitudinal one.

Analysis of the definitions provided in the dictionaries enables allows for the conclusion that the core of the concept is composed of the information, which contains data that is essential for the orientation in the world of sport games.

Basic features of the concept «basketball» are «players», «ball» and «actions» taken by players with the «purpose» to get points by throwing a ball through a net.

Analysis of the lexemes, which define players, enables us to point out 5 groups of lexical units: common names, functional names, resultative names, attitudinal names and names based on experience.

Analysis of the conceptual features of the game of basketball enables us to point out 6 components of «actions», on which the whole process of the game is based: dribbling, shot, pass, rebound, interception, block.

Imaginative component of the concept «basketball» is composed of a number of associations, which are represented by conceptual metaphors. The key and most common metaphors in the sports discourse are «basketball – battle», «basketball – race», «basketball – art», «basketball - nature» and «basketball - organism».

Attitudinal component of the concept «basketball» includes technical, emotional and esthetical attitudes, that allows to describe players', coaches' and teams' actions, events, that happen in the conceptual space «basketball» and esthetical beauty of the game.

The thesis work is the result of the research (from 2014 to 2017). Examples were selected by the author on his own, and all represented conclusions were drawn personally. All theoretical, methodological and methodical ideas and conceptions that were borrowed from literary and other sources are followed by the mention of the author.

The majority of linguistic facts studied became the subject of research for the first time, which defines the novelty of the results.